

Rö kyrka

Antikvarisk kontroll vid rengöring av kor, delar av långhus samt bänkinredning, Rö kyrka, Rö socken, Norrtälje kommun, Uppland

Lisa Sundström
Rapport 2005:10

Rö kyrka

Antikvarisk kontroll vid rengöring av kor, delar av långhus samt bänkinredning, Rö kyrka, Rö socken, Norrtälje kommun, Uppland

Lisa Sundström
Rapport 2005:10

Rapporten finns i PDF-format på adressen
stockholms.lans.museum

 STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Box 6176 102 33 Stockholm
Tel 08-690 69 60 Fax 08-32 32 72
Besöksadress: Klarahuset, Sabbatsbergsvägen 6
Hemsida stockholms.lans.museum

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

Stockholm 2005

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	7
Administrativa uppgifter	7
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	7
Utförda åtgärder	8
Avvikelser från arbetshandlingar	12
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	12
Övriga handlingar med relevans för ärendet	12

Sammanfattning av utförda åtgärder

Åtgärderna har omfattat rengöring, konsolidering och ilagning av odekorerade putsytor i kor och långhus samt rengöring och retuschering av bänkinredning.

Administrativa uppgifter

Objekt: Rö kyrka

Socken: Rö

Kommun: Norrtälje

Landskap: Uppland

Arbetshandlingar: Förslag till restaurering Rö kyrka, K. Fredrikssons Måleri AB

Länsstyrelsens beslut: 2041-02-88016

Byggherre/beställare: Rimbo pastorat

Byggledare/arkitekt: Cay Fredriksson

Entreprenörer: Cay Fredriksson

Antikvarisk kontrollant: Stockholms län museum, Lisa Sundström

Byggnadstid: 2005-01-31-2005-02-18

Antikvarisk slutbesiktning: 2005-02-18

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Rö kyrka uppfördes vid 1100-talets slut eller tiden omkring 1200. Omkring 1475 slogs tegelvalven som försågs med kalkmålningar.

Den östra gaveln revs och ett nytt kor byggdes till 1747. Vid samma tillfälle överkalkades de medeltida målningarna.

Vid en restaurering 1950 framtogs långhusets kalkmålningar av konservator Oswald Oswald. Även bänkinredningen härrör från 1950-års restaurering utförda efter ritningar av restaureringens arkitekt Årland Noreen.

Västväggen frilades då läktaren revs 1973 vid en restaurering ledd av Uno Söderberg.

Tidigare målningsarbeten i koret är utförda kring sekelskiftet samt vid 1950-års restaurering. I långhusets västra del är troligen de medeltida målningarna rengjorda och de odekorerade ytorna omkalkade vid läktarens nedtagande 1973.

Utförda åtgärder

Kor

Korets odekorerade ytor hade putsskador, flagningsstendenser och var kraftigt nedsmutsade. Ytorna har rengjorts med Wishab-svamp. Av det yttre delvis spjälkande kalkfärgsskiktet har skrapats ned ca 30%.

Vid skraparbetena framkom en underliggande blå och blågrön bemålning som troligen hörör från sekelskiftet 1900. Bemålningen var troligen utförd med en förstärkt limfärg. Den blågrå bemålningen hade i bröstningshöjd löpande hundmotiv. Över bröstningen var väggen målad i en ljusblå färg med mörkare streckmarkeringar vid valvkappor och omkring fönsterna. Vid pendelinfästet framkom spår av förgyllning, troligen en strålknippsmarkering i mittaket.

Löpande hund motiv i bröstningshöjd i koret.

Bildbeteckning lp20050530. Foto Lisa Sundström.

*Över bröstningshöjd framkom en ljusblå färg med mörkare streckmarkering kring fönsterna.
Bildbeteckning lp20050531. Foto Lisa Sundström.*

Under den blå bemålningen framkom ett vitt, kritigt färgskikt. Det yttersta färgskiktet från 1950 är en kalkfärg troligen förstärkt med lim.

Efter rengöring och uppskrapning avtvättades ytorna med vatten och lite ammoniak. Putsskador lagades med kalkbruk och stuckgips. Sprickor och bomputspartier stabiliserades med ett infäsningsbruk, Ledan 2.

Därefter har ytorna strukits med kalkfärg av tunn kalkpasta, Gotlandskalk, pigmenterad med obränd och grön umbra samt obränd terra. Kalkfärgen förstärktes något med cellulosalim för att få fäste på den underliggande emusionsfärgen.

Ytorna har strukits ca 4-8 gånger, där de framskrapade partierna fått extrastrykningar för att erhålla täckning.

*Koret efter avslutade arbeten.
Bildbeteckning lp20050532. Foto Lisa Sundström.*

*I koret har en färgstege lämnats på bakväggen mot långbuset.
Bildbeteckning lp20050533. Foto Lisa Sundström.*

Fönsterbänkarna i koret har rengjorts och inmålat. Radiatorerna har rengjorts och inmålat.

Långhus

Långhusets odecorerade ytor hade ytsmutsbeläggning, smärre sprickor och putsskador. Tidigare gjorda bättringsmålningar låg fel kulörmässigt.

Ytorna har rengjorts med gommapane. Även framtagna fragmentariska delar av medeltida måleri på väggytorna har varsamt rengjorts med gommapane. Smärre sprickor har injecerats med intonad Ledan 2. Mindre putsskador ha ilagats med kalkbruk och stuccgips samt retuscherats med intonad kalkfärg. Tidigare bättringsmålningar i felaktig kulör har justerats med intonad kalkfärg. Fönsterbänkar har rengjorts och ilagats samt retuscherats.

*Långhuset åt väster efter avslutade arbeten.
Bildbeteckning lp20050534. Foto Lisa Sundström.*

Bänkinredning

Bänkinredningen är sluten och målad i grågrönt med rödbruna dörrspeglar. Några bänkar på sydsidan hade flagningstendenser samt smärre stöt- och nötningskador. Bänkskärmar hade delvis mer påtaglig flagning på ramstyckena. Tidigare bättringsmålning låg fel kulörmässigt.

Bänkinredningen har avtvättats med tvällösning. Skador har ikittats med plastiskt trä. Retuscher på bänkinredning och skärmar har därefter utförts med konstnärsfärger, Rowney´s Crylaflo.

*Bänkinredningen hade delvis stötskador och flagnings-tendenser.
Bildbeteckning lp20050535. Foto Lisa Sundström.*

Övrigt

Ledningar och dosor har inmålat.

Avvikelser från arbetshandlingar

Kulören i koret har gjorts något ljusare och mindre gul än den tidigare för att bättre stämma med de bemålade valven i långhuset.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Samtliga arbeten har utförts i enlighet med Länsstyrelsens beslut och antikvariska krav.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

Rapport från utförda behandlingar i samband med invändig översyn av kor och långhusväggar i Rö kyrka, vintern 2005, K. Fredrikssons Måleri AB